

REDACTIUNEA,
ADMINISTRAȚIUNEA ȘI TIPOGRAFIA
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrație în
Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nuz. Angenfeld & Emmerle
Lederer, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pub-
licități mai dese după tarife
și învoială. — RECLAME pe
pagina 8-a o seriă 30 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXIX.

"GAZETA" iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
cele poștale din țară și din
afară și la 2-gul colector.
Abonamentul pentru BRASOV
Administrație, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu anul în casă: Pe un an
25 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
se plătesc înainte.

Nr. 12.

Brașov, Luni-Marti 17 (30) Ianuarie.

1906.

Ce hotărâre va lua coaliția?

Declarând *coram publico*, că Andrassy s'a dus la Viena nu ca împuternicit al coaliției, ci pe propria sa răspundere, Kossuth cu ai săi au vrut să profite ceva din pățania de la 23 Septembrie anul trecut. Precauțiunea aceasta a fost indicată, căci numai astfel s'a putut salva de astă dată cel puțin aparența, că nu coalițiunea a solicitat cu propuneri din parte-i o nouă deciziune mai favorabilă a coronei.

Pentru noi și pentru toți, cari judecă nepreocupat evenimentele, e învederat, că Andrassy numai cu consimțământul șefilor coaliției a făcut ce a făcut, ca să fie erăși chemat la curte, și monarhul să reapeuce firul tratărilor cu coaliția. Va fi avut însă și el ca și colegii lui din opoziție un fel de presimț, că în cestiunea limbei de comandă vor încerca erăși numai marea cu degetul și de aceea s'au ferit de a angaja prea mult coaliția față de deciziunea așteptată a coronei, luând Andrassy de-ocamdată toate asupra-și.

Presimțul nu i-a înșelat. De se prezenta Andrassy înaintea Majestății Sale, ca trimisul lor direct învesit cu plenipotența de a se înțelege în numele lor cu coróna, o pățiau ca și la 23 Septembrie 1905, când toți șefii și matadorii coaliției au fost de față *ad audiendum verbum*. Ar fi trebuit adecă să audă repetit din gura Monarhului, că coróna persistă neschimbat pe lângă vederile sale în cestiunea limbei de comandă și a drepturilor sale suverane în ce privește conducerea unitară, comanda și organizația interioară a întregii armate austro-ungare.

Cât de mult ține Majestatea Sa să se scie în totă monarchia, că coróna susține nestrămutat condițiunile de mai sus, o dovedește și faptul, că tocmai în ziua de 23 Septembrie an. tr., acesta s'a făcut cunoscut, imediat după audiența a doua de Sâmbătă a contelui Andrassy, *urbi et orbi*, printr'un comunicat oficial.

Acest comunicat, pe care îl redăm mai jos, a produs o adevărată consternare în cercurile politice din Budapesta, mai ales fiind-că a venit neașteptat, tocmai pe când începuseră a încolți erăși speranțele de pace și fiind-că a dat a se cunoște în mod neîndoios, că, decât nu va ceda în cele din urmă coaliția, o împăciuire a ei cu coróna va fi imposibilă. Din cele publicate pe cale oficială rezultă: mai întâi, că Andrassy a făcut propuneri Majestății Sale privitor la aplanarea crizei, după-ce s'a sfătuit și cu ministrul comun de război; apoi, că în cestiunile militare Andrassy a făcut propuneri, pe cari Majestatea Sa nu le-a putut primi; în fine, că, după-ce Andrassy a declarat, că nu e în poziție a putea împlini înalta dorință de a primi să formeze guvernul pe baza vederilor și a condițiunilor coronei, el fu însărcinat să transmită conducătorilor partidelor coalitate un nuntiu verbal al Majestății Sale și să

raporteze apoi despre hotărârea ce-o vor lua ei.

Cuprinsul nuntului Majestății Sale se va face cunoscut mai târziu. Pentru moment nu se scie mai mult, decât spune comunicatul oficial, care, în ce privește limba de comandă și drepturile suverane ale coronei, constată, că nu se admite nici cea mai mică modificare. O foie vieneză află din cercurile militare, că pentru cazul prevăzut, că coróna nu-și va schimba părerea în cestiunea limbei de comandă, contele Andrassy a pretins limba maghiară de regiment și de batalion, în sensul cum formulaseră la timpul său Apponyi și Banffy acest postulat șovinist.

Ministrul de război Pitreich s'îi fi obiectat lui Andrassy, că postulatul acesta, în estensiunea în care se face, periclitază unitatea armatei întocmai așa ca postulatul limbei de comandă și de serviciu maghiare și că celelalte naționalități vor ridica, în cazul împlinirii postulatului celui dintâi, aceleași pretensiuni. În fine se se fi ivit divergențe: de păreri și relativ la cestiunea emblemelor și a stégurilor, cari, fiind paritetice, ar trebui să dea expresiune caracterului comun, ce-l are și în prezent, și în viitor, și în monarchie.

Dis'am încă de când cu aprobarea punctațiunilor programului comisiunii parlamentare de 9 din partea Suveranului, că aceia, cărora li-se dă ați degetul, vor cere mâne întręga mână.

Așa se întâmplă acum. Se pare totuși, că cercurile militare s'au pus pe gânduri asupra urmărilor, ce le pot avea asemenea inovațiunii unilaterale în interesul maghiarizării.

Toți așteptă cu nerăbdare să vadă hotărârea, ce o vor lua-o șefii partidului din coalițiune. Cum-că nu mai e de glumă, o dovedește îngrijirea, ce o dau pe față foile coalițiunii, apărute Duminecă s'era. (Cu considerație la importanța ălelor, ministerul de comerț a desființat obligămintul repausului duminecal pentru ziua de ieri).

„In tot cazul trebuie să ne gândim — scrie „Magyarország“, „că ore nu trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru a delătura absolutismul amenințator? Dacă l'am încunjura, ne-am pute aduna nouă puteri pentru-ca mai târziu să continuăm lupta constituțională cu succes. Trebuie deci cumpănit lucrul cu mare seriozitate și nepreocupare...“

Se vede din acest limbaj că mucle a ajuns la degete și că cavalerii coaliției, ori-cât de eroici ar fi ei, se tem totuși de consecințele unui absolutism prospăt.

Brașov, 16 Ianuarie v.

Răspunsul adresat lui Kossuth de către clubul deputaților naționaliști nemağhiari prin președintele acestuia a fost publicat în întregul său numai de țiarul independent „Budapest“. Cu această ocaziune numitul țiar face unele observări seu, cum ăice el, »constatări« la răspunsul din cestiune, despre cari credem a fi de interes să luăm notă.

Etă »constatări« lui »Budapest«:

1) Deputații naționaliști au servit hotărât interesele Vienei, când au sfătuit pe feșori și rezerviști să se prezenteze de bună voie.

2) Pentru suferințele rezerviștilor de întregire nu coaliției ci Vienei îi incumbă răspunderea.

3) Coaliția n'a dat nici odată mână de ajutor guvernului în executarea ordonanțelor sale contrare naționalităților ș. a.

4) In ce privește politica de naționalitate a partidului independent, acesta, credem, n'avea loc în cadrul scrisorii. E cu totul neesecționabil ceea ce li e bine cunoscut deputaților români, pe câtă vreme sunt așa de mult în contra, ca partidul independent să lumineze prin țiarul seu românesc poporul român despre politica corectă și cinstită, ce are s'o urmeze.

»Budapest« încheie arătând, că ar fi o nisuiță zădarnică a sta de vorbă cu acela, cari cu »destulă cutezare, dér și cu destulă naivitate« se nunesce pe sine deputați »nemağhiari«, de unde conchide că n'au loc în parlamentul maghiar, fiindcă acolo pot avea loc numai deputați maghiari (eventual de altă limbă).

Etă cum răspunde cutare colaborator dela țiarul »Budapest« lui Mihali și soți la propunerea ce aceștia o fac coaliției la cōda răspunsului lor, ca, adoptând principiile accentuate de Mocsary față de naționalitățile, să facă posibil deputaților nemağhiari o cooperare din cas în cas cu partidele coalitate.

Avu'au lipsă de a provoca un astfel de răspuns, când ei trebuiau s'o scie mai bine, că n'au cu cine sta de vorbă în materie de comună și frățescă conlucrare?

Un ordin al ministrului de honveđi.

Ministrul unguresc de honveđi Bihar a adresat tuturor comandelor districtelor gendarmeriei un ordin, în care autorizează gendarmeria, ca în contra acelor rezerviști de întregire, cari nu se supun ordinului de chemare sub stég, respective nu s'au prezentat nici până acum la serviciu, să aplice mijlocele de forță prevăzute în legea militară, adecă s'îi escorteze cu forța brachială la trupe, ca pe nisce desertori militari.

Coaliția esclusă dela guvern? „N. W. Tagblatt“ face următorul comentariu la comunicatul biurolui de presă privitor la audiența contelui Andrassy.

— Mesagiul ce-l va duce Andrassy coalițiunii în numele împăratului, constă din aceea, că contele Andrassy va raporta coaliției, că la ultima sa propunere Maj. Sa a decis prin refuz și a arătat asupra urmărilor serioase ce le va avea retragerea coaliției de a forma un guvern pe baza legală esistentă. Prin eșecul misiunii de ați a lui Andrassy, coaliția este esclusă de la cooperarea sa în guvernare și Maj. Sa va investi acum pe bar. Fejervary cu toate puterile necesare pentru a suprima anarhia și a restabili ordinea pe toate terenele vișii de stat.

Tripla alianță. Din Paris se anunță că cabinetele din Roma și Berlin pregătesc o declarațiune comună în care se enunțe, că tripla alianță stă neclintită. De ore ce se trage la îndoială mai ales alipiarea Italianilor de tripla alianță, declarația s'ar face din Roma, cu scop tot-odată a deștepta încrederea în cercurile politice austro-ungare față cu noul ministru de esterne italian.

Nuntiu Maj. Sale.

Audiența de Sâmbătă a contelui Andrassy.

Sâmbătă înainte de amiazi contele Iuliu Andrassy a fost primit a doua oră de Majestatea Sa, și încă în după amiaza acelei zile s'a reintors la Budapesta.

După audiența Andrassy a comunicat următoarele țiaristilor, cari îi asediază cu întrebări:

— Maj. Sa m'a primit erăși. Nu pot să spun însă mai mult, de cât că Maj. Sa m'a însărcinat să comunic comitetului țiaritor al coalițiunii un nuntiu al seu. De sine înțeles, că până se va fi întemplat acesta, nu pot spune mai mult. Situația abia decât s'a schimbat; de eri însă ea n'a devenit mai favorabilă.

Cestiunea cea mai importantă este acum: ce conține nuntiu Maj. Sale? Andrassy a refuzat să dea un răspuns la întrebarea acesta, ăicând, că se simte dator mai întâi a da lamuriri comitetului coalițiunii. Oficișele guvernului sunt însă mai puțin discrete. Deși în comunicațele ce le-au publicat nu tradăză conținutul nuntului regesc, totuși din ceea ce publică ele asupra tratărilor, ce le-a avut contele Andrassy, se pot face concluzii și la conținutul nuntului prea înalt. Etă ce publică „Magyar Tudosító“ și „Magyar Tavirati Iroda“:

Contele Iuliu Andrassy a desfășurat pentru România 2.50 lei. Tipărită pe hărțat în fața Majestății Sale idelie lui privitoare la descurcarea din criza ungară. Majestatea Sa a primit eri și ađi (26 și 27 Ianuarie) pe contele Andrassy și afară de acesta, la autorisare prea înaltă, contele Andrassy a conferit și cu ministrul comun de război Pitreich.

Convorbirile aceste au avut rezultatul, că punctul de vedere al contelui Andrassy privitor la cestiunile militare atinge încă în măsură așa de mare »conducerea unitară, comanda și organizația internă« a »întregii armate« stabilite în art. 12 dela 1867, cari și pentru Ungaria servesc ca cea mai puternică garanție a existenței statului, în cât Coróna, după convingerea sa, nu pōte primi proiectele ce i-s'au prezentat. Cu ocazia acesta Majestatea Sa a întreat pe contele Andrassy, decât ar fi gata să ia asupra-și formarea guvernului pe baza vederilor, ce s'au exprimat din partea Maj. Sale, la ceea ce Andrassy a declarat, că nu-î stă în putință a împlini această prea înaltă dorință a Majestății Sale.

În legătură cu această hotărâre a contelui Andrassy, Majestatea Sa i-a adresat ordinul prea înalt, să ducă șefilor partidelor coalitate un mesagiu verbal al Majestății Sale și din parte-i în scurt timp să raporteze la locul prea înalt asupra hotărârilor acestor șefi de partide.

Cetind acest comunicat, se pune întrebarea, cari au fost postulatele lui Andrassy? După auzite s'ar pute formula următorul tablou:

În cercurile militare se susține, că contele Andrassy n'a renunțat de loc la limba de comandă și de serviciu maghiară... Firesce, în punctațiunile lui acest postulat nu este o condițiune sine qua non a ori cărei înțelegeri, ci numai ca condițiune desiderabilă în gradul suprem pentru liniștirea durabilă a națiunii maghiare.

S'a invocat însă punctul de vedere al coronei în cestiunea acesta, punct cunoscut și coalițiunii și pentru cazul când acest punct de vedere ar fi nestrămutat, contele Andrassy a cerut limba de regiment și de batalion maghiară, nu în sensul cum era în decisiunile ultimelor delegațiuni și în declarațiunile baronului Fejervary către șefii coalițiunii, ci în măsură mai largă și mai intensivă. Din par-

„Călinarul Plugarului“.

In editura Tipografiei A. Muresianu, Braşov, a apărut **Călinarul Plugarului pe anul comun 1906.**

Anul acesta „Călinarul Plugarului“ euprinde, cum am dis, în afară de partea calendaristică (cele 12 luni ale anului), diferite îndrumări şi însemnări privitoare la taxele postale pentru telegrame şi epistole, taxele pentru pachete şi pentru port-tarif după greutate; regulile ce sunt de observat; despre timbru, compoziţie şi taxe pe documente etc. etc. Publică apoi calendarul lista târgurilor din Ardeal, Bănat, Ţera ungară şi Bucovina, după datele oficiale din nou îndreptate şi publicate de ministerul ung. de comerţiu. Numele localităţilor sunt aranjate atât după alfabet, cât şi după lunile din an.

Partea economică bine îngrijită, are următoarele articole: Cultura grâului; Importanţa şi folosul pomării; Apărarea animalelor şi pomilor; Îngrijirea şi gunoarea fânăşelor; Oţetul; Bólele porcului; Păşunatul vitelor; Crescerea şi cultura cailor; Oule şi întrebuinţarea lor; Vin de vişine.

In partea literară: „Plugarii“ şi „Oltul“, poezii de mult apreciatul nostru poet tânăr Octavian Goga; o prea frumoasă „Poveste a suferinţei“, de Röder, trad. de A. Paul; o dragălaşă, poezie „Ghiocelul“ de Ecaterina Pitiş; „Omenii isteţi“, o hazlie povestire, din colecţia de poveşti populare a regretatului I. P. Reteganul.

Urmază 4 ilustraţiuni, reprezentând pe Togo, Rosdestwenski, Linevici şi Oku, comandanţi pe uscat şi pe mare în războiul ruso-japonez, cu o scurtă însemnare asupra activităţii lor în acel război.

Se publică apoi Poveşte instructive, Glume şi Diverse.

Cei-ce doresc a avé acest calendar în casa şi pe masa lor, se grăbesc a şi-l procura dela tipografia şi librăria A. Muresianu, Braşov. Un exemplar costă numai 40 bani (fileri) plus porto postal de 10 bani. La comanda se se indice exact localitatea şi posta ultimă.

Abonaţilor diarului nostru, cari voesc să aibă acest Călinar, li-se va trimite cu preţul de **40 bani franco.**

Amicul poporului, călinar ilustrat. Cuprins variat, cu literatură bogată. 60 fil.

Calendarul Săteanului, cu o parte literară pentru învăţatură şi petrecere. 25 fil. „Posnaşul“, calendar umoristic, cu un variat conţinut hazliu. Preţul 50 fil.

Calendar pe anul comun 1906- Anul CXIV (cu litere cirile), Preţul 40 fil.

Calendarul „Minervei“ dedicat Majestăţii sale Regelui Carol cu ocaziunea aniversării de 40 ani de domnie. Preţul cor. 1.25 plus 20 bani porto.

Tóte aceste calendare se pot procura dela tipografia şi librăria A. Muresianu din Braşov, adaugându-se câte a 10 fil. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Ianuarie n. 1906.

Renta ung. de aur 4%	114.35
Renta de coróne ung. 4%	96.30
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	87.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	96.45
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	117.15
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	161.15
Renta de hârtie austr. 4 2/10	100.—
Renta de argint austr. 4 2/10	99.95
Renta de aur austr. 4%	118.10
Renta de coróne austr. 4%	100.20
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.50
Losuri din 1860	160.15
Acţiil de-ale Băncei austro-ungară	163.31
Acţiil de-ale Băncei ung. de credit	797.—
Acţiil de-ale Băncei austr. de credit	673.50
Napoleondori	19.10
Mărci imperiale germane	117.35
London vista	240.42 1/2
Paris vista	95.67 1/2
Note italiene.	95.57 1/2

Cursul pieţei Braşov

Din 29 Ianuarie n. 1906.

Banenote rom. Cump.	18.88	Vënd.	18.92
Argint român	18.80	„	18.82
Napoleond'ori.	19.06	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.40
Mărci germane	117.20	„	117.30
Lire turcesci	21.50	„	21.65
Seris. fonc. Albine 5%	101.—	„	102.—
Ruble Rusesci	2.52	„	2.58

„Lipovana“, institut de credit şi economii, societate pe acţii, în LIPOVA.

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „Lipovana“, societate pe acţii, se invită la a

XII-a Adunare generală ordinară,

care se va ţine în 22 Februarie st. n. 1906, la 10 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul direcţiunii pe al doisprezecela an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Deciderea respective aprobarea Bilanţului pe 1905; darea absoluturului direcţiunii şi comitetului de supraveghiere (§. 26 din statute).
4. Decidere asupra întrebuinţării profitului curat şi fixarea dividendelor pe 1905 (§. 26 şi 46 din statute).
5. Pertractarea eventualelor propunerii (§. 26 litera g din statute)
6. Alegerea preşedintelui institutului cu mandat pe 6 ani; a 2 membrii în direcţiune cu mandat pe 6 ani — şi a unuia cu mandat pe 2 ani.

Domnii acţionari, cari voesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu §. 16 din statute se avisază a depune la cassa institutului acţiile înainte de deschiderea adunării generale.

Lipova, în 22 Ianuarie 1906.

Ales. Mocsonyi m. p.
preşedinte.

ACTIVE.

Contul Bilanţului

PASIVE.

	Cor.	f.		Cor.	f.
Cassa în număr.	6355	—	Capital	100000	—
Escompt.	934908	76	Fond de rezervă	59137	89
Credite personale.	31628	—	Fond de pensie	4468	—
Credite cambiale cu acoperire hipot.	164409	32	Depunerii.	823191	90
Imprumut hipotecar.	76605	—	Reescompt	207659	—
Lombard	5330	—	Dividende neridicate.	354	—
Efecte	5153	—	Int. rése transitore	13513	02
Mobilier	1260	—	Cont curent.	5870	—
Amortisare	126	—	Creditori.	4799	52
Giro-Conto	932	31	Profit	24442	38
Cont-Curent	988	90			
Realităţi.	12163	16			
Cassa de păstrare postală	752	07			
Debitori	3076	19			
	1243435	71		1243435	71

DEBIT

Contul Profit şi Perderi.

CREDIT

	Cor.	f.		Cor.	f.
Interese de depunerii	43047	97	Interese:		
„ „ reescompt	10128	97	de escompt	85253	65
„ „ cont-curent	372	30	„ credite personale	3153	55
Spese	3202	34	„ credit camb. cu acoperite		
Salare, chirie, porto	11315	65	hipotecară	10792	71
Marce de prezentă	1226	—	„ imprumut hipotec.	6894	84
Contribuţiune directă	7680	45	„ lombard	735	83
10% dare după interese de depunerii	4304	80	„ efecte	219	70
Amortisare din mobilier	126	—	Provisiuni	26	58
„ „ cancelaria advoc.	700	—			
Profit curat	24442	38			
	106576	86		106576	86

Lipova, 31 Decemvrie 1905.

Voicu Hamsea m. p.
direct. executiv.

Ioan Dejenariu m. p.
prim-contabil.

Direcţiunea:

I. Cimponeriu m. p. Dr. R. Rudnean m. p. V. Dehelean m. p. P. Papp m. p. A. Ciugudean m. p.

Confrontându-să cu cărţile principale şi auxiliare le-am aflat esacte.

Lipova, 22 Ianuarie 1906.

Comitetul de supraveghiere:

Vasile Beley m. p. Teodor Cosma m. p. Vasiliu Bogoiu m. p. George Savici m. p. Stefan Bardoşiu m. p.
preşedinte.

AVISI

Suberisul am onórea a face cunoscut On. public şi în deosebi epitropilor bisericesci, că **am deschis în Braşov (la 2 Porumbi)**

Strada Négră nr. 3 (3 Felsó-Villa-utca 3)

O fabrică de luminări de cêră curată şi parafină

sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrică de luminări de cêră şi parafină din Ardeal.

Şi sunt în plăcuta poziţie de a executa tot-felul de luminări în tóte formatele, precum şi aurite, ér comanda le voui executa prompt şi cu preţuri fôrte convenabile.

34—90,1858

Unde se mânâncă bine şi se béu **VINURI** curate de Mediaş **BERE** de Pilsen „Urquell“ próspectă dela cep în fie-care di? ? La

Restaurantul Schwarzburg în Braşov, Str. Spitalului nr. 20. De o cercetare numerosă se rógă

C. R. GLIGORE CRISTEA,
conducătorul restaurantului.

Abonamente la **„Gazeta Transilvaniei“**